



**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN TEKNOPEDAGOJİK EĞİTİM
YETERLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**
VIEWS OF THE SOCIAL STUDIES TEACHERS' ON
TECHNOPEDAGOGICAL EDUCATION COMPETENCIES

MEHMET TAMER KAYA

Arş. Gör. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

mtkaya@aku.edu.tr

 <https://orcid.org/0000-0001-5803-8755>

HAKKI YAZICI

Prof. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

hyazici@aku.edu.tr

 <https://orcid.org/0000-0001-8631-6126>

ETÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi | ETU Journal of Social Sciences Institute

S.9, Ekim | October 2019, Erzurum

ISSN: 2149-939X

Makale Türü | Article Types : Araştırma Makalesi | Research Article

Geliş Tarihi | Received Date : 08.08.2019

Kabul Tarihi | Accepted Date : 02.10.2019

Sayfa | Pages : 105-136

 <http://dx.doi.org/10.29157/etusbe.124>

www.etusbe.com

<https://dergipark.org.tr/etusbed>

This article was checked by

 iThenticate®

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN TEKNOPEDAGOJİK EĞİTİM YETERLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ*

Mehmet Tamer KAYA, Hakkı YAZICI

ETÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ETÜSBED), S.9, Ekim 2019, Sayfa: 105-136

ÖZ

Bu çalışmada, sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknopedagojik eğitim yeterliklerine ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Hem nicel hem nitel verilerin bir arada değerlendirildiği karma yöntemin kullanıldığı araştırmanın evrenini Afyonkarahisar merkeze bağlı ortaokullarda görev yapan 101 Sosyal Bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma verileri Kabakçı-Yurdakul, ve arkadaşları (2012) tarafından geliştirilen Teknopedagojik Eğitim Yeterlikleri Ölçeği ve Görüşme Formu aracılığı ile toplanmıştır. Çalışmanın nicel verileri bir istatistik programı ile analiz edilmiştir. Nicel verilerin analizinde aritmetik ortalama, yüzde, frekans, bağımsız örneklem için t-testi, tek yönlü varyans analizi kullanılmış, nitel veriler üzerinde ise içerik analizi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin teknopedagojik eğitim yeterliklerinin ileri düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin teknopedagojik eğitim yeterliklerinin cinsiyete ve yaşa göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin teknopedagojik eğitim yeterliklerinin bilgisayar kullanım yeterliklerine ve bilgi teknolojileri eğitimi alma durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Nitel sonuçlara dayanarak öğretmenlerin teknolojik, pedagojik ve içerik bilgisi bakımından kendilerini yeterli gördükleri, teknolojiyi etkin biçimde kullandıkları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Teknopedagojik Eğitim, Öğretmen Görüşleri, Sosyal Bilgiler.

* Bu çalışma, ilk yazarın doktora tezinden elde edilmiş, bir kısmı *III. Uluslararası Bilim ve Eğitim Kongresi'*nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

A VIEWS OF THE SOCIAL STUDIES TEACHERS' ON TECHNOPEDAGOGICAL EDUCATION COMPETENCIES

ABSTRACT

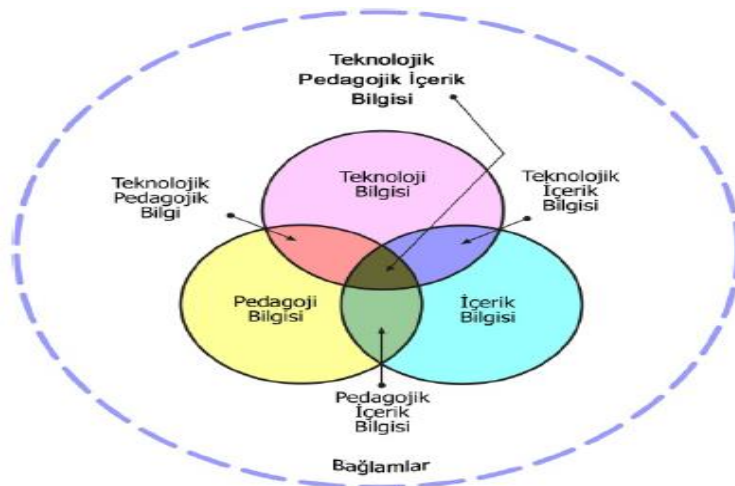
This study aims at revealing the views of the social studies teachers' on technopedagogical training competencies. It was designed as a mixed study in which both quantitative and qualitative data were collected. The participants of the study were 101 social studies teachers working at public secondary schools in Afyonkarahisar. The data were collected through the administration of the scale of technopedagogical education competencies and interview form developed by Kabakçı-Yurdakul et. al. (2012). The quantitative data of the study were analysed using a statistics program based on the descriptive statistics terms, including arithmetic mean, percentage, frequency, t-test for independent samples and one-way analysis of variance. The qualitative data were examined using the content analysis. The findings indicate that the participants have an advanced level of techno pedagogical education competencies. Their technopedagogical competencies are found not to vary based on the gender and age of the participants. However, it is also found that their technopedagogical competencies significantly vary depending on their competency of using computer and receiving information technologies education. The qualitative findings also indicate that the participants perceive themselves as competent in terms of technological, pedagogical and content knowledge and that they efficiently employ technology in the education process.

Keywords: Technopedagogical Education, Teacher Views, Social Studies.

Giriş

Her geçen gün teknolojide yaşanan yenilikler ister istemez eğitin öğretim ortamlarının yapısını ve öğrenme öğretme etkinlikleri sırasında uygulanan yöntem ve teknikleri etkilemektedir (Kuş, 2005). Eğitimde teknolojinin kullanılması birçok kişi tarafından kalitenin göstergesi olarak görülse de (Çakır ve Yıldırım, 2009), eğitimde teknolojiden yararlanırken, teknolojinin doğru pedagojik yaklaşımlarla harmanlanması gerekmektedir (Şad ve Özhan, 2012; Şad ve Göktaş, 2014). Teknolojinin öğretim sürecine başarılı bir şekilde entegre edilebilmesi; pedagoji, teknoloji ve içerik bilgisine yeterli düzeyde sahip olmakla mümkün olacaktır (Jang ve Tsai, 2012). Eğitimde teknoloji entegrasyonu olarak adlandırılan bu süreç, eğitim öğretim ortamlarını, öğretim programlarını ve eğitim altyapısını içine alacak biçimde teknolojiden etkili ve verimli bir biçimde yararlanılması olarak tanımlanmaktadır (Yalın, Karadeniz ve Şahin, 2007).

Eğitim öğretim sürecine teknolojiyi etkili ve verimli bir şekilde entegre edecek, farklı teknoloji entegrasyonu model ve yaklaşımlarının olduğu bilinmektedir (Wang ve Woo, 2007; Wang, 2008; Mishra ve Koehler, 2006). Bu yaklaşımlar içerisinde Mishra ve Koehler tarafından 2006 yılında öne sürülen "Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi (TPİB)" yaklaşımı eğitimde teknoloji entegrasyonu konusundaki en güncel modellerden biridir. Teknopedagojik eğitim (Çoklar, Kılıçer ve Odabaşı, 2007) modeli olarak da adlandırılan TPİB modeli, içerik, pedagoji ve teknoloji olmak üzere üç temel bileşenden oluşmaktadır. Şekil 1'de görüldüğü gibi teknopedagojik eğitim yaklaşımının üç temel bileşen ve bu bileşenlerin birbirleriyle kesişiminden oluşan üç alt bileşeni bulunmaktadır. Tüm bileşenlerin kesişim noktasında ise teknopedagojik eğitim yaklaşımı doğmaktadır. (Mishra ve Koehler, 2006).



Şekil 1: TPİB yapısının bileşenleri (Mishra ve Koehler, 2006)

Eğitim de teknolojinin işlevsel bir şekilde kullanılması eğitim öğretim işinin baş aktörleri olan öğretmenlerin teknolojik bilgi ve beceri açısından yeterlikleri ve bu teknolojik bilgi ve beceriyi ders içeriğiyle doğru pedagojik yaklaşımlarla harmanlamasıyla mümkün olacaktır. Öğretmenlerin özellikle de gelişen teknoloji ile birlikte yeni teknolojileri derslerine nasıl entegre edeceklerini bilmeleri önemlidir. Bu sebeptendir ki öğretmenler teknolojiyi, pedagojiyi ve öğretmeye çalıştıkları ders içeriğini uygun bir şekilde bütünleştirmelidirler (Mishra ve Koehler, 2006). Bunun için öğretmenlerin TPİB'a sahip olmaları gerekmektedir. Bu amaçla araştırmada 2016-2017 eğitim öğretim yılında Afyonkarahisar merkez ilçede görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin teknopedagojik eğitim yeterlikleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın amacı ve problem durumu doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin TPİB ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puanlar nasıl dağılım göstermektedir?
2. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin TPİB ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puanlar cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin TPİB ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puanlar yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin TPİB ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puanlar bilgisayar kullanım yeterliklerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin TPİB ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puanlar bilgi teknolojileri eğitimi alma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
6. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin teknoloji, pedagoji ve içerik bilgisine yönelik görüşleri nelerdir?

Yöntem

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknopedagojik eğitim yeterliklerinin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, hem nicel hem nitel verilerin bir arada kullanıldığı karma yöntem kullanılmıştır. Karma yöntem, nitel ve nicel yöntemlerin basit bir birleşimi değil, bunların güçlü yanlarının birbirini destekler nitelikte kullanıldığı, nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin dezavantajlarını minimum seviyeye düşürerek, konuya ilişkin daha ayrıntılı bilgilerin elde edildiği kapsamlı çalışmalarıdır (Firat, Kabakçı Yurdakul ve Ersoy, 2014). Nicel ve nitel araştırma yaklaşımlarının bir arada kullanılması, araştırılan problemin daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır (Creswell ve Garrett, 2008). Bu araştırmada da, nitel ve nicel verilerin sonuçlarını karşılaştırarak doğru ve tutarlı çıkarımlar yapmak, sonuçları genelleylebilmek, araştırmanın güçlü ve zayıf yanlarını ortaya çıkarmak ve farklı alt

boyutların daha geniş ve genel sonuçlarına ulaşmak amacıyla karma yöntem kullanılmıştır.

Yapılan bu araştırmada, karma yöntem çeşitlerinden açıklayıcı sıralı desen kullanılmıştır. Açıklayıcı sıralı desende, nicel veriler toplanır ve analiz edilir, daha sonra nitel veriler toplanır. Toplanan ve analiz edilen nitel veri sonuçlarıyla nicel veri sonuçları bulgular ve yorum bölümünde bütünleştirilir (Creswell, 2007).

Çalışma Grubu

Araştırmaya 2016-2017 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Afyonkarahisar merkeze bağlı ortaokullarda görev yapan toplam 101 Sosyal Bilgiler öğretmeni katılmıştır. Öğretmenlerin 59'u kadın, 42'si ise erkektir. Çalışma grubuna ait bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubuna İlişkin Kişisel Bilgiler

<i>Cinsiyet</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Kadın	59	58,4
Erkek	42	41,6
Yaş		
25 ve Altı	22	21,8
26-30	29	28,7
31-35	30	29,7
36 ve Üzeri	20	19,8
Bilgi Teknolojileri Eğitimi Alma Durumu		
Evet	78	77,2
Hayır	23	22,8
Toplam	101	100

Veri Toplama Araçları

Araştırmada Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin teknopedagojik eğitim yeterliklerinin belirlenebilmesi için kişisel bilgi formu, teknopedagojik eğitim yeterlikleri ölçeği ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır

Teknopedagojik Eğitim Yeterlikleri Ölçeği, Kabakçı Yurdakul, Odabaşı, Kılıçer, Çoklar, Birinci ve Kurt (2012) tarafından geliştirilmiştir. Teknopedagojik eğitim yeterlikleri ölçeği (TPACK-deep), öğretmen adaylarının TPİB becerilerini tasarım, uygulama, etik ve uzmanlaşma olmak üzere dört faktör altında belirlemeyi amaçlamaktadır. Toplamda 33 maddeden oluşan ölçeğin, tasarım faktöründe 10, uygulama faktöründe 12, etik faktöründe 6 ve uzmanlaşma faktöründe 5 madde yer almaktadır. Ölçekteki maddelerin tamamı olumlu ifadeler olup, ölçekte tersten kodlanan madde bulunmamaktadır.

Ölçek maddeleri, 5'li likert tipi olup "Kesinlikle Yapamam", "Yapamam", "Kısmen Yapabilirim", "Yapabilirim" ve "Rahatlıkla Yapabilirim" şeklindedir. Tüm ölçek için iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's alpha katsayısı) .96 bulunmuştur. Ölçeği oluşturan faktörlerin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's alpha katsayısı) ise, .86 ve .92 arasında değişmektedir. Bu çalışma için tüm ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's alpha katsayısı) .97 bulunmuştur, ölçeği oluşturan faktörlerin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's alpha katsayısı) ise, .90 ve .94 arasında değişmektedir. Aynı zamanda doğrulayıcı faktör analizi ile ölçeğin dört faktörlü bir yapı oluşturduğu doğrulanmıştır. Ayrıca, ölçeğin test tekrar test katsayısı .80 olarak bulunmuştur. Ölçekten alınacak en yüksek puan 165, en düşük puan 33'tür ve hesaplanan puan 165'e yaklaştıkça teknopedagogik eğitim yeterliliği artmakta, 33'e yaklaştıkça azalmaktadır. Ölçekten elde edilen verilerin değerlendirilmesi 1.00-2.33 aralığı "düşük düzey", 2,34-3,67 aralığı "orta düzey" ve 3,68-5,00 aralığı ise "ileri düzey" şeklindedir. (Kabakçı Yurdakul ve diğerleri, 2012).

Görüşme form hazırlanırken toplam beş alan uzmanının görüşü alınmıştır. Uzmanlarla yapılan görüşmeler doğrultusunda, sorular üzerinde bazı değişiklikler yapıldıktan sonra form uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Form, gönüllülük esasına dayalı olarak 21 Sosyal Bilgiler öğretmenine uygulanmıştır. Uygulamanın ardından elde edilen veriler, dijital ortamda yazıya aktarılıp analiz edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada, nicel verilerin analizinde önce normal dağılıma ilişkin nesnel kararlar verilebilmesi için birden fazla teknik kullanılarak verilerin normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, normal dağılım gösterdiği belirlenen veriler üzerinde parametrik testler yapılmıştır. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (One way) Anova testi kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen nitel veriler üzerinde içerik analizi yapılmıştır. Bilgisayar ortamında yazıya aktarılan verilerin çıktısı alınmıştır. Veriler, kodlanmaya başlamadan önce en az iki kez okunmuştur. Ardından verilerin kodlanmasına geçilmiştir. Kodlama işlemi yapılırken her bir soruya ilişkin verilen cevaplar satır satır okunup araştırmanın sorularına cevap niteliğinde olan bilgi parçalarına birer etiket verilerek kodlanmaları sağlanmıştır. Kodlama işleminden sonra elde edilen kodlar, sınıflandırılarak temalar oluşturulmuştur. Elde edilen temalar uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda, temalar üzerinde gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra verilerin tablolar halinde sunumu sağlanmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler kod isimler kullanılarak ifade edilmiştir. Son aşamada ise, tablolar halinde sunulan bulguların yorumu yapılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın birinci alt probleminde “Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin TPİB ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puanlar nasıl dağılım göstermektedir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Öğretmenlerin TPİB düzeylerini belirleyen puan ortalamaları ve standart sapmalar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Teknopedagojik Eğitim Yeterlikleri Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları

	<i>N</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>
TPİB Yeterlikleri Toplam	101	3,743	0,742	1,520	4,850
Tasarım	101	3,753	0,764	1,500	5,000
Uygulama	101	3,742	0,777	1,420	4,920
Etik	101	3,639	0,831	1,170	4,830
Uzmanlaşma	101	3,854	0,853	1,200	5,000

Tablo 2’de verilen puan ortalamaları incelendiğinde, öğretmenlerin teknopedagojik eğitim yeterlikleri toplam ortalama puanlarının ($\bar{X}=3,743$) olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre öğretmenlerin kendilerini ileri düzeyde yeterli gördükleri belirlenmiştir. Alt boyutlar açısından bakıldığında ise, öğretmenlerin Tasarım ($\bar{X}=3,753$), Uygulama ($\bar{X}=3,742$), Uzmanlaşma ($\bar{X}=3,854$) boyutlarında kendilerini ileri düzeyde yeterli gördükleri görülmektedir. Etik boyutunda ($\bar{X}=3,639$) ise orta düzeyde oldukları söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt probleminde “Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin TPİB ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puanlar cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Öğretmenlerin TPİB düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan bağımsız örneklem için T-testi sonuçları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine İlişkin Analiz Sonuçları

	<i>Grup</i>	<i>N</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
TPİB Yeterlikleri Toplam	Kadın	59	3,673	0,741	-	0,264
	Erkek	42	3,841	0,741	1,123	
Tasarım	Kadın	59	3,695	0,739	-	0,372
	Erkek	42	3,833	0,800	0,897	
Uygulama	Kadın	59	3,665	0,798	-	0,243
	Erkek	42	3,849	0,741	1,176	
Etik	Kadın	59	3,573	0,811	-	0,353
	Erkek	42	3,730	0,859	0,933	
Uzmanlaşma	Kadın	59	3,770	0,841	-	0,243
	Erkek	42	3,971	0,865	1,175	

Öğretmenlerin cinsiyetleri açısından teknopedagojik eğitim yeterliklerine yönelik analiz sonuçları Tablo 3’de verilmiştir. Teknopedagojik eğitim yeterliklerine ilişkin puan ortalamaları incelendiğinde erkek öğretmenlerin puan ortalamalarının ($\bar{X}=3,841$) kadın öğretmenlerin puan ortalamasından ($\bar{X}=3,673$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin teknopedagojik eğitim yeterlikleri ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında ortalama puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Diğer bir ifadeyle sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknopedagojik eğitim yeterlikleri cinsiyete göre farklılık göstermemektedir.

Araştırmanın üçüncü alt probleminde “Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin TPİB ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puanlar yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Öğretmenlerin TPİB düzeylerinin yaş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yaşlarına İlişkin Analiz Sonuçları

	Grup	N	\bar{X}	Ss	F	p	Fark
TPİB Yeterlikleri Toplam	1	22	3,574	0,982	2,326	0,079	
	2	29	3,867	0,562			
	3	30	3,932	0,487			
	4	20	3,465	0,899			
Tasarım	1	22	3,696	0,999	1,069	0,366	
	2	29	3,793	0,615			
	3	30	3,907	0,526			
	4	20	3,525	0,944			
Uygulama	1	22	3,496	0,974	2,795	0,044	
	2	29	3,868	0,577			3 > 1
	3	30	3,975	0,501			3 > 4
	4	20	3,479	1,000			
Etik	1	22	3,462	1,071	2,989	0,035	
	2	29	3,856	0,637			2 > 4
	3	30	3,811	0,685			3 > 4
	4	20	3,258	0,863			
Uzmanlaşma	1	22	3,655	1,183	2,069	0,109	
	2	29	4,028	0,702			
	3	30	4,027	0,572			
	4	20	3,560	0,908			

Gruplar 1: 25 ve Altı, 2: 26-30 yaş arası, 3: 31-35 yaş arası, 4: 36 ve üzeri

Öğretmenlerin yaş değişkeni açısından teknopedagojik eğitim yeterliklerine ilişkin analiz sonuçları Tablo 4’de verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin teknopedagojik eğitim yeterlikleri genel puanlarının $\bar{X}=3,465$ ile $\bar{X}=3,932$ arasında değiştiği görülmektedir. En düşük ortalamaya 36 yaş ve üzeri öğretmenler sahipken, en yüksek ortalamaya 31-35 yaş arası öğretmenler sahiptir. Yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçeğin genelinde ve tasarım, uzmanlaşma alt boyutlarında gruplar arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ortaya konmuştur ($p>0,05$). Uygulama ($F= 2,795$, $p<.05$) ve etik ($F= 2,989$, $p<.05$) alt boyutlarında ise yaş aralığına göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Anlamlı farklılığın Uygulama alt boyutunda yaşı 31-35 arasında olanlarla 25 ve altı ile 36 ve üzeri olanlar arasında ve yaşı 31-35 arasında olanlar lehine, etik alt boyutundaysa yaşı 26-30 ve 31-35 arasında olanlarla 36 ve üzeri olanlar arasında ve yaşı 26-30 ve 31-35 arasında olanlar lehine olduğu görülmüştür.

Araştırmanın beşinci alt probleminde “Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin TPİB ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puanlar bilgisayar kullanım yeterliklerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Öğretmenlerin TPİB düzeylerinin bilgisayar kullanım yeterliliği değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan bağımsız örneklem için T-testi sonuçları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Bilgisayar Kullanım Yeterliklerine İlişkin Analiz Sonuçları

	<i>Grup</i>	<i>N</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
TPİB Yeterlikleri Toplam	Düşük ve Orta	59	3,571	0,723	-	0,005
	Yüksek	42	3,985	0,707	2,860	
Tasarım	Düşük ve Orta	59	3,614	0,725	-	0,030
	Yüksek	42	3,948	0,783	2,208	
Uygulama	Düşük ve Orta	59	3,562	0,751	-	0,005
	Yüksek	42	3,994	0,749	2,852	
Etik	Düşük ve Orta	59	3,427	0,834	-	0,002
	Yüksek	42	3,937	0,738	3,175	
Uzmanlaşma	Düşük ve Orta	59	3,681	0,831	-	0,015
	Yüksek	42	4,095	0,834	2,464	

Öğretmenlerin bilgisayar kullanım yeterlikleri değişkeni açısından teknopedagojik eğitim yeterliklerine ilişkin analiz sonuçları Tablo 5’de verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, bilgisayar kullanım yeterliliği yüksek olan öğretmenlerin puanlarının ($\bar{X}=3,985$) bilgisayar kullanım yeterliliği düşük ve orta olan öğretmenlerin puanlarına ($\bar{X}=3,571$) göre, daha yüksek olduğu görülmektedir. Yeterlilikleri yüksek olan öğretmenlerle, yeterlilikleri düşük ve orta olan öğretmenlerin puanları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi sonuçlarına göre fark yeterlilikleri yüksek olanlar lehine anlamlı bulunmuştur [$t(-2,860) = 0,005, p < .05$]. Bu bulgu TPİB yeterliliği açısından bilgisayar kullanım yeterliliğinin önemli bir etken olduğunu göstermektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçeğin alt boyutlarında da bilgisayar kullanım yeterliklerine göre yeterlilikleri yüksek olanlar lehine anlamlı farklılaşma bulunmuştur.

Araştırmanın altıncı alt probleminde “Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin TPİB ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puanlar bilgi teknolojileri eğitimi alma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Öğretmenlerin TPİB düzeylerinin bilgi teknolojileri eğitimi alma durumu değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan bağımsız örneklem için T-testi sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Bilgi Teknolojileri Eğitimi Alma Durumuna İlişkin Analiz Sonuçları

	<i>Grup</i>	<i>N</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
TPİB Yeterlilikleri Toplam	Evet	78	3,879	0,641	3,578	0,005
	Hayır	23	3,283	0,882		
Tasarım	Evet	78	3,850	0,716	2,419	0,017
	Hayır	23	3,422	0,844		
Uygulama	Evet	78	3,893	0,660	3,850	0,003
	Hayır	23	3,228	0,928		
Etik	Evet	78	3,803	0,719	3,926	0,002
	Hayır	23	3,080	0,953		
Uzmanlaşma	Evet	78	3,992	0,710	3,145	0,019
	Hayır	23	3,383	1,113		

Öğretmenlerin bilgi teknolojileri eğitimi alma durumu değişkeni açısından teknopedagojik eğitim yeterliklerine ilişkin analiz sonuçları Tablo 6’da verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, eğitim alan öğretmenlerin puanlarının ($\bar{X}=3,879$) eğitim almayan öğretmenlerin puanlarına ($\bar{X}=3,283$) göre, daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin puanları arasındaki bu farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi sonuçlarına göre grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t(3,283) = 0,005, p < 0,05$). Bu

bulgu teknopedagogik eğitim yeterlikleri açısından bilgi teknolojileri eğitimi almanın önemli bir etken olduğunu göstermektedir. Ölçeğin alt boyutlarında da grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$).

Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile yapılan görüşmeden elde edilen verilerin analizi sonucunda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin teknoloji bilgisine ilişkin görüşleri Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Teknoloji Bilgisine İlişkin Görüşleri

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin teknoloji bilgisine ilişkin görüşleri	Yüksek	Teknoloji kullanımında çok yeterli olduğumu düşünüyorum Derslerde teknolojiyi aktif olarak kullanabilecek düzeydeyim Teknolojiye ilişkin gelişmeleri takip ederim Akıllı tahta ve teknoloji kullanımında çok iyiyim Çeşitli programlar ve yazılımlar kullanabilecek düzeyde bilgiye sahibim Web 2.0 araçlarını etkili ve verimli bir şekilde kullanabiliyorum Konuları teknoloji ile bütünleştirip öğrenci seviyesine uygun teknolojik ortam oluşturabiliyorum
	Orta	Derslerde yardımcı olacak kadar orta düzeyde teknoloji bilgisine sahibim Derslerde teknolojiyi sınırlı bir şekilde kullanabiliyorum Hazır sunumları derslerimde kullanıyorum
	Düşük	Teknoloji kullanımında sıkıntı yaşıyorum Derslerde teknolojiden faydalanmıyorum Dersleri teknoloji ile bağdaştırarak teknolojiyi ders materyali olarak kullanamıyorum Teknolojik araçların birçok özelliğini bilmiyorum

Tablo 7'de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin teknoloji bilgisine ilişkin görüşleri yüksek, orta ve düşük olarak 3 tema altında toplanmıştır. Teknoloji bilgisini yüksek düzeyde olarak belirten öğretmenler görüşlerini, teknoloji kullanımında yeterli olduğumu düşünüyorum; derslerde teknolojiyi aktif olarak kullanabilecek düzeydeyim; teknolojiye ilişkin gelişmeleri takip ederim; akıllı tahta ve teknoloji kullanımında çok iyiyim; çeşitli programlar ve yazılımlar kullanabilecek

düzye de bilgiye sahibim; Web 2.0 araçlarını etkili ve verimli bir şekilde kullanabiliyorum; konuları teknoloji ile bütünleştirip öğrenci seviyesine uygun teknolojik ortam oluşturabiliyorum şeklinde belirtmişlerdir.

Yüksek düzeyde teknoloji bilgisine ilişkin olarak “Teknoloji kullanımında çok yeterli olduğumu düşünüyorum” görüşüne sahip olan Tuba isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Okullara teknolojinin entegre edilmesiyle birlikte kendimi daha yeterli hale getirdiğimi düşünüyorum. Şu an kendimi oldukça yeterli görüyorum”

“Derslerde teknolojiyi aktif olarak kullanabilecek düzeydeyim” görüşüne sahip olan Tamer isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“İyi düzeyde bir teknoloji bilgisine sahibim ve derslerde teknolojiyi aktif bir şekilde kullanabiliyorum”

Teknoloji bilgisini orta düzeyde olarak belirten öğretmenler görüşlerini, derslerde yardımcı olacak kadar orta düzeyde teknoloji bilgisine sahibim; derslerde teknolojiyi sınırlı bir şekilde kullanabiliyorum; hazır sunumları derslerimde kullanıyorum şeklinde belirtmişlerdir.

Orta düzeyde teknoloji bilgisine ilişkin olarak “Derslerde yardımcı olacak kadar orta düzeyde teknoloji bilgisine sahibim” görüşüne sahip olan Alp isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Kendimi idare edecek, derslerde yardımcı olacak kadar orta düzey diyebileceğimiz bir teknoloji bilgisine sahibim”

“Derslerde teknolojiyi sınırlı bir şekilde kullanabiliyorum” görüşüne sahip olan Ayberk isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Teknolojiden çok fazla faydalanmıyorum. Bilgisayar ve interneti sadece not girişleri soru hazırlama ve idari işlerde kullanıyorum yani derslerde teknolojiyi sınırlı bir şekilde kullanıyorum”

Teknoloji bilgisini düşük düzeyde olarak belirten öğretmenler görüşlerini, teknoloji kullanımında sıkıntı yaşıyorum; derslerde teknolojiden faydalanmıyorum; dersleri teknoloji ile bağdaştırarak teknolojiyi ders materyali olarak kullanamıyorum; teknolojik araçların birçok özelliğini bilmiyorum şeklinde belirtmişlerdir.

Düşük düzeyde teknoloji bilgisine ilişkin olarak “Teknoloji kullanımında sıkıntı yaşıyorum” görüşüne sahip olan Fırat isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Tam olarak yeterli değilim, derslerde birçok programı kullanırken zorlanıyorum yardım almak zorunda kalıyorum. Derslerde teknoloji kullanımı konusunda sıkıntılar yaşıyorum”

“Derslerde teknolojiden faydalanmıyorum” görüşüne sahip olan Asya isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Teknolojiden çok fazla faydalanmıyorum. Bilgisayar ve interneti sadece not girişleri soru hazırlama ve idari işlerde kullanıyorum”

Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile yapılan görüşmeden elde edilen verilerin analizi sonucunda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin pedagoji bilgisine ilişkin görüşleri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Pedagoji Bilgisine İlişkin Görüşleri

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin pedagoji bilgisine ilişkin görüşleri	Pedagoji bilgisini edinme sürecine ilişkin görüşler	Mesleki deneyimlerin pedagoji bilgisine edinmeye katkısı	Deneyimlerim mesleğe ilişkin bilgi düzeyimi arttırdı Deneyimlerim bilgilerimi sürekli olarak yenilememi sağladı Deneyimlerim bilgilerimi öğrencilere aktarmamda yeterlik kazanmamı sağladı Deneyimlerim sınıf kontrolü ve öğrencilere yaklaşım konusunda bilgi düzeyimi arttırdı
		Lisans eğitiminin pedagoji bilgisine edinmeye katkısı	Pedagoji bilgisini lisans eğitimi sürecinde edindim Mesleğe ilişkin ilk deneyimlerimi lisans eğitimi sürecinde edindim Mesleğe yönelik yeni yaklaşımları lisans düzeyinde edindim
		Kişisel gelişim etkinliklerinin pedagoji bilgisine edinmeye katkısı	Eğitimde yaşanan gelişmeleri yakından takip ederim Eğitimle ilgili kurslara ve etkinliklere katılıyorum Eğitime yönelik internet siteleri ve haberleri yakından takip ederim Lisansüstü eğitim alıyorum Yeni yayınları takip ederim
		Pedagoji bilgisinin katkılarına ilişkin görüşler	Ders planlama sürecine katkısı

		Derslere yönelik etkinlik hazırlama noktasında sıkıntı yaşamıyorum Alternatif ölçme değerlendirme yöntemlerini ders sürecinde kullanabiliyorum
	Sınıf içi ve dışı uygulamalara katkısı	Öğrenciler ile iyi iletişim kurarım Sınıf içi etkinlikleri gerçekleştirirken zorluk yaşamam Sınıf yönetimi noktasında sıkıntı yaşamam Derslerde öğrencileri aktif hale getiririm Derslerimde çağdaş yöntem ve teknikleri kullanırım
	Yeterli düzeyde	Uygulama sürecinde sıkıntılar yaşasam da yeterli düzeyde pedagoji bilgisine sahibim Pedagojik bilgi açısından kendimi geliştirmesem de yeterli bilgiye sahibim
Pedagoji bilgisi düzeyine ilişkin görüşleri	Yüksek düzeyde	Sınıf yönetiminde çok iyi olduğum için yüksek düzeyde pedagojik bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum Derslerde çağdaş yöntem teknikleri kullandığım için yüksek düzeyde pedagoji bilgisine sahip olduğumu düşünüyorum Deneyimlerimden dolayı yüksek düzeyde pedagoji bilgisine sahip olduğumu düşünüyorum İyi bir lisans eğitimi aldığım için yüksek düzeyde pedagoji bilgisine sahip olduğumu düşünüyorum

Tablo 8’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin pedagoji bilgisine ilişkin görüşleri Pedagoji bilgisi edinme sürecine ilişkin görüşler, Pedagoji bilgisinin katkılarına ilişkin görüşler ve Pedagoji bilgisi düzeyine ilişkin görüşleri olarak 3 ana tema altında toplanmıştır. Öğretmenlerin pedagoji bilgisi edinme sürecine ilişkin görüşleri ise Mesleki deneyimlerin pedagoji bilgisi edinmeye katkısı, Lisans eğitiminin pedagoji bilgisi edinmeye katkısı, Kişisel gelişim etkinlerinin pedagoji bilgisi edinmeye katkısı olarak 3 tema altında toplanmıştır.

Mesleki deneyimlerin pedagoji bilgisi edinmeye katkısına ilişkin görüşlerini öğretmenler, deneyimlerim mesleğe ilişkin bilgi düzeyimi arttırdı; deneyimlerim bilgilerimi sürekli olarak yenilememi sağladı; deneyimlerim bilgilerimi öğrencilere aktarmamda yeterlik kazanmamı sağladı; deneyimlerim sınıf kontrolü ve öğrencilere yaklaşım konusunda bilgi düzeyimi arttırdı şeklinde belirtmişlerdir.

Mesleki deneyimlerin pedagoji bilgisi edinmeye katkısına ilişkin olarak “Deneyimlerim mesleğe ilişkin bilgi düzeyimi arttırdı” görüşüne sahip olan Ela isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Yıllardır bu işlerin içinde olduğumuz için oldukça tecrübe kazandım. Deneyimlerim mesleki bilgi düzeyimi oldukça artırdı. Artık bir şeyler öğrendiğimi her geçen gün kendime bir şeyler kattığımı düşünüyorum”

“Deneyimlerim bilgilerimi sürekli olarak yenilememi sağladı” görüşüne sahip olan Dila isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Uzun zamandır bu işi yapıyorum, artık deneyim kazanmış bir öğretmen olarak çağın gereklerini yerine getirmeyi ve bilgilerimi sürekli olarak güncellemem, yenilemem gerektiğini biliyor ve kendimi geliştiriyorum”

Lisans eğitiminin pedagoji bilgisi edinmeye katkısına ilişkin görüşlerini öğretmenler, pedagoji bilgisini lisans eğitimi sürecinde edindim; mesleğe ilişkin ilk deneyimlerimi lisans eğitimi sürecinde edindim; mesleğe yönelik yeni yaklaşımları lisans düzeyinde edindim şeklinde belirtmişlerdir.

Lisans eğitiminin pedagoji bilgisi edinmeye katkısına ilişkin olarak “Pedagoji bilgisini lisans eğitimi sürecinde edindim” görüşüne sahip olan Nur isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Üniversitede oldukça iyi bir eğitim aldım. Pedagoji derslerimiz üniversitede etkili bir şekilde verildi. Bu derslerde öğrendiklerimizi sınıf ortamında uygulamaya da çalıştığımız için daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirdik. Öğretmen olarak bu dersleri iyi öğrenmiş olmanın faydalarını da çok fazla görüyorum”

“Mesleğe ilişkin ilk deneyimlerimi lisans eğitimi sürecinde edindim” görüşüne sahip olan Mehmet isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Eğitim fakültesi mezunuyum. Pedagoji bilgisine yönelik birçok ders aldık, ama en önemlisi mesleğe yönelik ilk deneyimlerim eğitimim sırasında oldu. Yaptığımız uygulama ve okul deneyimi derslerinin bana çok şey kattığını düşünüyorum”

Kişisel gelişim etkinliklerinin pedagoji bilgisi edinmeye katkısına ilişkin görüşlerini öğretmenler, eğitimde yaşanan gelişmeleri yakından takip ederim; eğitimle ilgili kurslara ve etkinliklere katılırım; eğitime yönelik internet siteleri ve haberleri yakından takip ederim; lisansüstü eğitim alıyorum; yeni yayınları takip ederim şeklinde belirtmişlerdir.

Kişisel gelişim etkinliklerinin pedagoji bilgisi edinmeye katkısı ilişkin olarak "Eğitimde yaşanan gelişmeleri yakından takip ederim" görüşüne sahip olan Ahmet isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

"Eğitimde yaşanan gelişmeleri yakından takip eder, dersi elimden geldiğince yapılandırmacı yaklaşıma uygun güncel yöntemlerle işler, dersi sevdirmeye çalışırım"

"Eğitimle ilgili kurslara ve etkinliklere katılırım" görüşüne sahip olan Alp isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

"Pedagojik açıdan kendimi her zaman geliştirmem, yenilemem, zamana ayak uydurmam gerektiğinin farkındayım ve bunun için çaba sarf ediyorum. Bu konuyla ilgili kurslara ve etkinliklere elimden geldiğince katılmaya çalışırım"

Öğretmenlerin pedagoji bilgisinin katkılarına ilişkin görüşleri ise ders planlama sürecine katkısı, sınıf içi ve dışı uygulamalara katkısı olarak 2 tema altında toplanmıştır.

Ders planlama sürecine katkısına ilişkin görüşlerini öğretmenler, öğrenci düzeyine uygun ders planlayabiliyorum; öğrenci seviyesine uygun materyal hazırlayabiliyorum; derslere yönelik etkinlik hazırlama noktasında sıkıntı yaşamıyorum; alternatif ölçme değerlendirme yöntemlerini ders sürecinde kullanabiliyorum şeklinde belirtmişlerdir.

Ders planlama sürecine katkısına ilişkin olarak "Öğrenci düzeyine uygun ders planlayabiliyorum" görüşüne sahip olan Asya isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

"Seviye guruplarına göre öğrenci düzeyine uygun ders planlar, seviyelerine göre çalışmalarını seçer, öğrencinin ilgi, istek ve eksiklerini gözeterek ders işlemeye gayret ederim"

"Öğrenci seviyesine uygun materyal hazırlayabiliyorum" görüşüne sahip olan Ali isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

"Öğrencilerimi ders anlatırken birçok etkinlik ve materyalden yararlanıyorum. Özellikle kullandığım materyallerin öğrenci seviyesine uygun olmasına dikkat ediyorum"

Sınıf içi ve dışı uygulamalara katkısına ilişkin görüşlerini öğretmenler, öğrenciler ile iyi iletişim kurarım; sınıf içi etkinlikleri gerçekleştirirken zorluk yaşamam; sınıf yönetimi noktasında sıkıntı yaşamam; derslerde öğrencileri aktif hale getiririm; derslerimde çağdaş yöntem ve teknikleri kullanırım şeklinde belirtmişlerdir.

Sınıf içi ve dışı uygulamalara katkısına ilişkin olarak “Öğrenciler ile iyi iletişim kurarım” görüşüne sahip olan Aybüke isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sınıf kontrolünden tutun, öğrencilerle olan diyaloguma kadar gayet yeterliyimdir. Öğrencilerle iyi iletişim kurarım, onları nasıl yönlendireceğimi iyi bilirim”

“Sınıf içi etkinlikleri gerçekleştirirken zorluk yaşamam” görüşüne sahip olan Nihal isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Eğitimde güncel yaklaşımları iyi bir şekilde takip ederim, öğrencilerime çağdaş yaklaşımlarla ders anlatan birisiyim. Ders anlatırken birçok etkinlikten yararlanır bunları zorlanmadan yapabilirim”

Öğretmenlerin pedagoji bilgisi düzeyine ilişkin görüşleri ise Yeterli düzeyde ve Yüksek düzeyde olarak 2 tema altında toplanmıştır.

Pedagoji bilgisini yeterli düzeyde olarak belirten öğretmenler görüşlerini, uygulama sürecinde sıkıntılar yaşasam da yeterli düzeyde pedagoji bilgisine sahibim; pedagojik bilgi açısından kendimi geliştirmesem de yeterli bilgiye sahibim şeklinde belirtmişlerdir.

Yeterli düzeyde pedagoji bilgisine ilişkin olarak “Uygulama sürecinde sıkıntılar yaşasam da yeterli düzeyde pedagoji bilgisine sahibim” görüşüne sahip olan Asya isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Pedagojik açıdan teorik bilgi olarak sıkıntım yok ama uygulamaya gelince bazı sıkıntılar yaşasam da bu sıkıntılarla baş edebiliyorum, pedagojik bilgi açısından kendimi yeterli görüyorum”

“Pedagojik bilgi açısından kendimi geliştirmesem de yeterli bilgiye sahibim” görüşüne sahip olan Ayberk isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Pedagojik açıdan kendimi çok geliştirdiğim söylenemez, ama yeterli olduğumu düşünüyorum”

Pedagoji bilgisini yüksek düzeyde olarak belirten öğretmenler görüşlerini, sınıf yönetiminde çok iyi olduğum için yüksek düzeyde pedagojik bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum; derslerde çağdaş yöntem teknikleri kullandığım için yüksek düzeyde pedagoji bilgisine sahip olduğumu düşünüyorum; deneyimlerimden dolayı yüksek düzeyde pedagoji bilgisine sahip olduğumu düşünüyorum; iyi bir lisans eğitimi aldığım için yüksek düzeyde pedagoji bilgisine sahip olduğumu düşünüyorum şeklinde belirtmişlerdir.

Yüksek düzeyde pedagoji bilgisine ilişkin olarak “Sınıf yönetiminde çok iyi olduğum için yüksek düzeyde pedagojik bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum” görüşüne sahip olan Dila isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sınıf yönetimi konusunda da oldukça iyiyim. Öğrencileri nasıl yönlendireceğimi bilirim. Kendimi pedagojik açıdan çok iyi görüyorum”

“Derslerde çağdaş yöntem teknikleri kullandığım için yüksek düzeyde pedagoji bilgisine sahip olduğumu düşünüyorum” görüşüne sahip olan Kürşat isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Eğitimde güncel yaklaşımları iyi bir şekilde takip ederim, öğrencilerime çağdaş yaklaşımlarla, yöntemlerle ders anlatan birisiyim. Sonuç olarak kendimi oldukça yeterli görüyorum”

Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile yapılan görüşmeden elde edilen verilerin analizi sonucunda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin içerik bilgisine ilişkin görüşleri Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin İçerik (Alan) Bilgisine İlişkin Görüşleri

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin içerik (alan) bilgisine ilişkin görüşleri	İçerik bilgisi edinme sürecine ilişkin görüşler	Mesleki deneyimlerin içerik bilgisi edinmeye katkısı	Mesleki deneyimim arttıkça içerik bilgisi de artıyor Deneyimli öğretmenlerin içerik bilgisi daha yeterli düzeydedir
		Lisans eğitiminin içerik bilgisi edinmeye katkısı	Lisans eğitimi içerik bilgisi kazanmada ilk basamaktır İyi bir lisans eğitimi içerik bilgisi yeterliliklerini arttırmaktadır
		Kişisel gelişim etkinlerinin içerik bilgisi edinmeye katkısı	Alanımı sevdiğim için sürekli araştırma yapar kendimi geliştiririm Alana özgü kitaplar okumak içerik bilgisi yeterliliğini artırmaktadır Alana ilişkin web sayfalarını takip etmek içerik bilgisini artırmaktadır
İçerik bilgisi düzeyine ilişkin görüşleri	Yeterli düzeyde	Kendimi konu içeriği ve içerik bilgisi konusunda yeterli görüyorum Her konuyu derinlemesine bilmesem de yeterli	

		düzeyde içerik bilgisine sahibim Derslerde aktarabilecek kadar içerik bilgisine sahip olduğumu düşünüyorum
	Yüksek düzeyde	İçerik bilgisi konusunda konulara fazlasıyla hakim olduğumu düşünüyorum Konu içeriğini çok iyi biliyorum
İçerik bilgisinin geliştirilmesine ilişkin görüşleri	Zorunlulukların içerik bilgisini geliştirmeye katkısı	Programlarda meydana gelen güncellemeler içerik bilgisini yenileme ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır Öğrencilerin bilgiye ulaşmasının kolay olması içerik bilgisini geliştirmemizi sağlıyor Öğrencilerin merak duygusu ve imkanların artması içerik bilgisi noktasında gelişimi zorlu kılıyor Öğrencilerin girdiği sınavlar kendimi geliştirmemi gerektiriyor
	Konuların öğretim sürecinin içerik bilgisini geliştirmeye katkısı	Derslerdeki etkinlikler yeni bilgiler edinmemizi sağlıyor Derslere yönelik yapılması planlanan uygulamaların hazırlık sürecinde içerik bilgisine

ilişkin bilgi edinme
ihtiyacı artıyor

Tablo 9’da da görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin içerik (alan) bilgisine ilişkin görüşleri İçerik bilgisi edinme sürecine ilişkin görüşler, İçerik bilgisi düzeyine ilişkin görüşler ve İçerik bilgisinin geliştirilmesine ilişkin görüşler olarak 3 ana tema altında toplanmıştır. Öğretmenlerin içerik bilgisi edinme sürecine ilişkin görüşleri ise Mesleki deneyimlerin içerik bilgisi edinmeye katkısı, Lisans eğitiminin içerik bilgisi edinmeye katkısı, Kişisel gelişim etkinlerinin içerik bilgisi edinmeye katkısı olarak 3 tema altında toplanmıştır.

Mesleki deneyimlerin içerik bilgisi edinmeye katkısına ilişkin görüşlerini öğretmenler, mesleki deneyimim arttıkça içerik bilgisi de artıyor; deneyimli öğretmenlerin içerik bilgisi daha yeterli düzeydedir şeklinde belirtmişlerdir.

Mesleki deneyimlerin içerik bilgisi edinmeye katkısına ilişkin olarak “Mesleki deneyimim arttıkça içerik bilgisi de artıyor” görüşüne sahip olan Ela isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Aynı zamanda mesleki olarak da yeterli tecrübeye sahip olduğumu düşünüyorum. Her sene değişen müfredatlar işimi zorlaştırsa da yeterli bilgi birikimine ve deneyime sahip olduğumu düşünüyorum”

“Deneyimli öğretmenlerin içerik bilgisi daha yeterli düzeydedir” görüşüne sahip olan Dila isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Alanımla ilgili çalışmalarını yenilikleri görüp, tecrübe kazanmaya çalışıyorum. Deneyim Sahibi öğretmenler daha uzun süredir bu işi yaptığından daha yeterlidirler diye düşünüyorum”

Lisans eğitiminin içerik bilgisi edinmeye katkısına ilişkin görüşlerini öğretmenler, lisans eğitimi içerik bilgisi kazanmada ilk basamaktır; iyi bir lisans eğitimi içerik bilgisi yeterliliklerini arttırmaktadır şeklinde belirtmişlerdir.

Lisans eğitiminin içerik bilgisi edinmeye katkısına ilişkin olarak “Lisans eğitimi içerik bilgisi kazanmada ilk basamaktır” görüşüne sahip olan Nur isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sosyal bilgiler programı içerik itibari ile genel kültür derslerinden oluştuğu için öğretmenlik eğitiminin ilk aşamadan, yani lisans eğitiminden beri bu dersleri gördük özü itibariyle konular aynı ve yıllardır bu konuları anlatıyoruz”

“İyi bir lisans eğitimi içerik bilgisi yeterliliklerini arttırmaktadır” görüşüne sahip olan Mehmet isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bu konuda üniversitede oldukça iyi bir eğitim aldım. Bu yüzden alan bilgisi konusunda kendime yeterliyimdir”

Kişisel gelişim etkinlerinin içerik bilgisi edinmeye katkısına ilişkin görüşlerini öğretmenler, alanımı sevdiğim için sürekli araştırma yapar kendimi geliştiririm;

alana özgü kitaplar okumak içerik bilgisi yeterliliğini artırmaktadır; alana ilişkin web sayfalarını takip etmek içerik bilgisini artırmaktadır şeklinde belirtmişlerdir.

Kişisel gelişim etkinlerinin içerik bilgisi edinmeye katkısına ilişkin olarak “Alanımı sevdiğim için sürekli araştırma yapar kendimi geliştiririm” görüşüne sahip olan Mehmet isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Alanım severek isteyerek seçtiğim bir bölüm o yüzden alana gözgü konuları takip eder kendimi geliştiririm eksiklerimi gidermeye çalışırım”

“Alana özgü kitaplar okumak içerik bilgisi yeterliliğini artırmaktadır” görüşüne sahip olan Alp isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Baktığımızda bizim alanla ilgili çok fazla güncel kitap var. Bende okumayı çok severim, buda alanımla ilgili bilgi edinmeye yardımcı oluyor diyebilirim”

Öğretmenlerin içerik bilgisi düzeyine ilişkin görüşleri ise Yeterli düzeyde ve Yüksek düzeyde olarak 2 tema altında toplanmıştır.

İçerik bilgisini yeterli düzeyde olarak belirten öğretmenler görüşlerini, kendimi konu içeriği ve içerik bilgisi konusunda yeterli görüyorum; her konuyu derinlemesine bilmesem de yeterli düzeyde içerik bilgisine sahibim; derslerde aktarabilecek kadar içerik bilgisine sahip olduğumu düşünüyorum şeklinde belirtmişlerdir.

Yeterli düzeyde içerik bilgisine ilişkin olarak “Kendimi konu içeriği ve içerik bilgisi konusunda yeterli görüyorum” görüşüne sahip olan Ali isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Her sene değişen müfredatlar işimi zorlaştırırsa da yeterli derecede konu içeriği ve içerik bilgisine sahip olduğumu düşünüyorum”

“Her konuyu derinlemesine bilmesem de yeterli düzeyde içerik bilgisine sahibim” görüşüne sahip olan Alp isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Her konuyu derinlemesine bilmek gibi bir durum söz konusu değil. Eksikim olsa da yeterli düzeyde içerik bilgisine sahibim, gerekli yerleri araştırıp bilgi sahibi olmaya çalışıyorum”

İçerik bilgisini yüksek düzeyde olarak belirten öğretmenler görüşlerini, içerik bilgisi konusunda konulara fazlasıyla hâkim olduğumu düşünüyorum; konu içeriğini çok iyi biliyorum şeklinde belirtmişlerdir.

Yüksek düzeyde içerik bilgisine ilişkin olarak “İçerik bilgisi konusunda konulara fazlasıyla hâkim olduğumu düşünüyorum” görüşüne sahip olan Tuba isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Kendimi konu içeriği ve alan bilgisi açısından oldukça yeterli görüyorum, her sınıf düzeyinde konulara hâkim olduğumu düşünüyorum”

“Konu içeriğini çok iyi biliyorum” görüşüne sahip olan Tamer isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Konu içeriğini çok fazla bildiğim söylenebilir. Dolayısıyla alanda iyi olduğumu düşünüyorum”

Öğretmenlerin içerik bilgisinin geliştirilmesine ilişkin görüşleri ise Zorunlulukların içerik bilgisini geliştirmeye katkısı ve Konuların öğretim sürecinin içerik bilgisini geliştirmeye katkısı olarak 2 tema altında toplanmıştır.

Zorunlulukların içerik bilgisini geliştirmeye katkısına ilişkin görüşlerini öğretmenler, programlarda meydana gelen güncellemeler içerik bilgisini yenileme ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır; öğrencilerin bilgiye ulaşmasının kolay olması içerik bilgisini geliştirmemizi sağlıyor; öğrencilerin merak duygusu ve imkânların artması içerik bilgisi noktasında gelişimi zorlu kılıyor; öğrencilerin girdiği sınavlar kendimi geliştirmemi gerektiriyor şeklinde belirtmişlerdir.

Zorunlulukların içerik bilgisini geliştirmeye katkısına ilişkin olarak “Programlarda meydana gelen güncellemeler içerik bilgisini yenileme ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır” görüşüne sahip olan Nihal isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Programda zaman zaman güncellemeler, değişimler oluyor. Güncellemeleri takip eder kendimi geliştirmem gereken durumlarda gerekenleri yaparım”

“Öğrencilerin bilgiye ulaşmasının kolay olması içerik bilgisini geliştirmemizi sağlıyor” görüşüne sahip olan Mustafa isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Teknoloji sayesinde öğrenciler bilgiye çok kolay bir şekilde ulaşabiliyor Öğrencilerin oldukça iyi bir seviyede olduğu düşünülürse bizim de alanda iyi olmamız, kendimizi geliştirmemiz gerekiyor”

Konuların öğretim sürecinin içerik bilgisini geliştirmeye katkısına ilişkin görüşlerini öğretmenler, derslerdeki etkinlikler yeni bilgiler edinmemizi sağlıyor; derslere yönelik yapılaması planlanan uygulamaların hazırlık sürecinde içerik bilgisine ilişkin bilgi edinme ihtiyacı artıyor şeklinde belirtmişlerdir.

Konuların öğretim sürecinin içerik bilgisini geliştirmeye katkısına ilişkin olarak “Derslerdeki etkinlikler yeni bilgiler edinmemizi sağlıyor” görüşüne sahip olan Ayşe isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Derslerde kalıcılığı sağlama adına birçok dikkat çekici etkinlik yapmaya çalışıyorum. Bu etkinlikler esnasında bazen ben bile bilmediğim şeyler öğreniyorum”

“Derslere yönelik yapılması planlanan uygulamaların hazırlık sürecinde içerik bilgisine ilişkin bilgi edinme ihtiyacı artıyor” görüşüne sahip olan Asya isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Özellikle teknolojinin derslerde kullanılmasıyla birçok uygulamayı derslerde kullanabiliyoruz. Bu durum bir hazırlık sürecini ortaya çıkarıyor, bu aşamada ben de eksiklerimi görüyorum ve eksiklerim konusunda bilgi sahibi oluyorum”

Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile yapılan görüşmeden elde edilen verilerin analizi sonucunda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Teknoloji Kullanımına İlişkin Görüşler

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri	Teknoloji kullanımının sınırlılıklarına ilişkin görüşler	Sık kullanımda sınıf yönetiminin bozulmasına sebep olabilir Sık kullanımda öğrencilerin dikkatinin dağılmasına sebep olabilir Zaman kaybına sebep olabilir Dersi sıkıcı hale getirebilir
	Teknoloji kullanımının üstünlüklerine ilişkin görüşler	Konuların öğretiminde kolaylık sağlar Öğrencilerin ilgisini çeker Dersi eğlenceli hale getirir Öğrenilenlerin kalıcılığını artırır Öğrencileri aktif hale getirir Sınıf içi etkinlikler oluşturmada kolaylık sağlar Sınıf içi etkileşimi artırır

Tablo 10’da da görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri; teknoloji kullanımının sınırlılıklarına ilişkin görüşler, teknoloji kullanımının üstünlüklerine ilişkin görüşler olarak 2 tema altında toplanmıştır.

Teknoloji kullanımının sınırlılıklarına ilişkin görüşlerini öğretmenler, sık kullanımda sınıf yönetiminin bozulmasına sebep olabilir; sık kullanımda öğrencilerin dikkatinin dağılmasına sebep olabilir; zaman kaybına sebep olabilir; dersi sıkıcı hale getirebilir şeklinde belirtmişlerdir.

Teknoloji kullanımının sınırlılıklarına ilişkin olarak “Sık kullanımda sınıf yönetiminin bozulmasına sebep olabilir” görüşüne sahip olan Alp isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bilgisayar, akıllı tahta gibi teknolojileri yerinde ve zamanda kullanmalısınız, dersin her aşamasında bu teknolojilerden yararlanınca öğrenciler dersten kopuyor, ilgisi dağılıyor ve sınıf yönetimi konusuna sıkıntılar yaşıyor”

“Sık kullanımda öğrencilerin dikkatinin dağılmasına sebep olabilir” görüşüne sahip olan Aybüke isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çeşitli teknolojiler var diye her şeyi teknoloji destekli yapmaya çalışınca öğrencilerin dikkatlerinin dağıldığını görebiliyorsunuz”

Teknoloji kullanımının üstünlüklerine ilişkin görüşlerini öğretmenler, konuların öğretiminde kolaylık sağlar; öğrencilerin ilgisini çeker; dersi eğlenceli hale getirir; öğrenilenlerin kalıcılığını artırır; öğrencileri aktif hale getirir; sınıf içi etkinlikler oluşturmada kolaylık sağlar; sınıf içi etkileşimi artırır şeklinde belirtmişlerdir.

Teknoloji kullanımının üstünlüklerine ilişkin olarak “Konuların öğretiminde kolaylık sağlar” görüşüne sahip olan Dila isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Teknoloji hiç şüphe yok ki dersin amacına uygun kullanıldığı zaman öğretimi olumlu yönde etkiliyor. Konuların öğretiminde kolaylıklar sağlıyor”

“Öğrencilerin ilgisini çeker” görüşüne sahip olan Ela isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Akıllı tahta, Tablet gibi öğretim teknolojileri sayesinde görsel içeriği yoğun olan sunumlar ders esnasında kolay bir şekilde kullanılabilir. Bu durum öğrencilerin ilgisini çekiyor ve derse daha çabuk adapte oluyorlar”

Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile yapılan görüşmeden elde edilen verilerin analizi sonucunda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin teknoloji entegrasyonu konusunda karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Teknoloji Entegrasyonu Konusunda Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri

	Teknik sorunlar
Teknoloji entegrasyonu konusunda karşılaşılan sorunlar	Elektrik kesintisi İnternet bağlantı sorunu Hizmet içi eğitimlerin yetersizliği Öğretmenin teknik bilgi yetersizliği Okullardaki teknolojik araç yetersizliği

Tablo 11’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmenleri teknoloji entegrasyonu konusunda karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşlerini, teknik sorunlar; elektrik kesintisi; internet bağlantı sorunu; hizmet içi eğitimlerin yetersizliği; öğretmenin teknik bilgi yetersizliği; okullardaki teknolojik araç yetersizliği şeklinde belirtmişlerdir.

Teknoloji entegrasyonu konusunda karşılaşılan sorunlara ilişkin olarak “Teknik sorunlar” görüşüne sahip olan Ali isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Teknoloji entegrasyonu konusunda yaşanan sorunların başında teknik sorunlar geliyor. Mesela akıllı tahta kullanırken dokunuyorsun algılamıyor, yeri geliyor internete bağlanmıyor”

“Elektrik kesintisi” görüşüne sahip olan Asya isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bazı sorunlar oluştuğunda problemler yaşanıyor. Örneğin elektrik kesintisi dersi önemli ölçüde engelliyor. Tekrar ders düzeni almak zaman alıyor”

Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile yapılan görüşmeden elde edilen verilerin analizi sonucunda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin teknoloji entegrasyonu konusunda karşılaşılan sorunlara ilişkin çözüm önerilerine yönelik görüşleri Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Teknoloji Entegrasyonu Konusunda Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin teknoloji entegrasyonu konusunda karşılaşılan sorunlara ilişkin çözüm önerileri	Hizmet içi eğitimler verilebilir
	Okullarda destek birimleri oluşturulabilir
	Teknolojik araçların mevcut olduğu ek sınıflar oluşturulabilir
	Bilişim teknolojileri öğretmenleri süreçte daha aktif kullanılabilir
	Okullardaki alt yapı geliştirilebilir
	Okullardaki teknolojik araçlar artırılabilir
	Milli eğitim bakanlığı tarafından ek kaynak ayrılabilir

Tablo 12’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmenleri teknoloji entegrasyonu konusunda karşılaşılan sorunlara ilişkin çözüm önerilerini, hizmet içi eğitimler verilebilir; okullarda destek birimleri oluşturulabilir; teknolojik araçların mevcut olduğu ek sınıflar oluşturulabilir; bilişim teknolojileri öğretmenleri süreçte daha aktif kullanılabilir; okullardaki alt yapı geliştirilebilir; okullardaki teknolojik araçlar artırılabilir; milli eğitim bakanlığı tarafından ek kaynak ayrılabilir şeklinde belirtmişlerdir.

Teknoloji entegrasyonu konusunda karşılaşılan sorunlara çözüm önerilerine ilişkin olarak “Hizmet içi eğitimler verilebilir” görüşüne sahip olan Ela isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Öğretmenlerin de bu sorunlara müdahale edecek bilgilerinin olmaması, sorunların büyümesine neden oluyor. Bize bunun için de hizmet içi eğitimler verilmesi gerekir”

“Okullarda destek birimleri oluşturulabilir” görüşüne sahip olan Dila isimli öğretmen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Teknik donanım hakkında eğitilmiş olmamız için de bir arıza olduğunda arızayı gideremiyoruz. Bu konuda ihtiyaç duyulduğunda yardım edecek destek birimleri olabilir”

Sonuç Tartışma ve Öneriler

Yapılan analizler sonucunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknopedagojik eğitim yeterlikleri toplam ortalama puanlarının ($\bar{X}=3,743$) olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre öğretmenlerin kendilerini ileri düzeyde yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bu bulgusu; Çam (2017), İlkay (2017), Dereli (2017), Karalar, Aslan-Altan (2016), Mutluoğlu, Erdoğan (2016), Kabaran (2016), Sezer (2015), Kula (2015), Bilici (2015) tarafından yapılan araştırmalar ile paralellik göstermektedir. Bunun yanı sıra araştırmada elde edilen nitel bulgular incelediğinde öğretmenlerin teknoloji bilgisi ile ilgili belirtmiş oldukları; teknoloji bilgisini yüksek düzeyde olarak belirten öğretmenlerin, teknoloji kullanımında yeterli olduğumu düşünüyorum; derslerde teknolojiyi aktif olarak kullanabilecek düzeydeyim; teknolojiye ilişkin gelişmeleri takip ederim; akıllı tahta ve teknoloji kullanımında çok iyiyim; çeşitli programlar ve yazılımlar kullanabilecek düzeyde bilgiye sahibim; Web 2.0 araçlarını etkili ve verimli bir şekilde kullanabiliyorum; konuları teknoloji ile bütünleştirip öğrenci seviyesine uygun teknolojik ortam oluşturabiliyorum biçimindeki görüşlerinin de bu sonucu destekler nitelikte olduğu görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin, pedagoji bilgisi düzeyine ilişkin olarak belirttikleri, sınıf yönetiminde çok iyi olduğum için yüksek düzeyde pedagojik bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum; derslerde çağdaş yöntem teknikleri kullandığım için yüksek düzeyde pedagoji bilgisine sahip olduğumu düşünüyorum; deneyimlerimden dolayı yüksek düzeyde pedagoji bilgisine sahip olduğumu düşünüyorum; iyi bir lisans eğitimi aldığım için yüksek düzeyde pedagoji bilgisine sahip olduğumu düşünüyorum gibi görüşleri bu sonuçla paralellik göstermektedir. Benze şekilde öğretmenlerin içerik bilgisi düzeyine ilişkin olarak belirttikleri, kendimi konu içeriği ve içerik bilgisi konusunda yeterli görüyorum; her konuyu derinlemesine bilmesem de yeterli düzeyde içerik bilgisine sahibim; derslerde aktarabilecek kadar içerik bilgisine sahip olduğumu düşünüyorum; içerik bilgisi konusunda konulara fazlasıyla hâkim olduğumu düşünüyorum; konu içeriğini çok iyi biliyorum şeklindeki görüşleri bu sonuçla paralellik göstermektedir. Çam (2017) ilköğretim öğretmenleri ile yaptığı çalışmada öğretmenlerin teknolojik pedagojik alan bilgilerini yüksek olarak tespit etmiştir. Aynı şekilde İlkay (2017) okul öncesi öğretmen adaylarının ile yaptığı çalışmada, teknolojik pedagojik içerik bilgisine yönelik öz-yeterlik algılarının ortalamasının üzerinde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Karalar, Aslan-Altan (2016) sınıf öğretmeni adaylarıyla yaptıkları çalışmada da öğretmen adaylarının TPAB düzeyine yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yine Kabaran (2016) tarafından yapılan çalışmada

öğretim elemanlarının TPAB düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Aynı şekilde Bilici (2015) ortaöğretim öğretmenleriyle yürüttüğü çalışmada ortaöğretim öğretmenlerinin ölçekten aldıkları puan ortalamalarının iyi düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yapılan analizler sonucunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin cinsiyet açısından teknopedagojik eğitim yeterliklerine ilişkin puan ortalamaları incelendiğinde grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. Araştırmanın bu bulgusu Çam (2017), Turgut (2017), İlkay (2017), Dereli (2017), Karataş, Aslan ve Tutak (2017), Kabaran (2016), Karalar, Aslan-Altan (2016), Bozkurt (2016), Mutluoğlu ve Erdoğan (2016), Koh, Chai ve Tsai (2010) tarafından yapılan araştırmalar ile paralellik göstermektedir. Turgut (2017) Sosyal Bilgiler öğretmenleriyle yaptığı çalışmada öğretmenlerin TPAB yeterlilikleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yine İlkay (2017) yaptığı çalışma sonucunda kadın ve erkek öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisine yönelik öz-yeterlik algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur sonucuna ulaşmıştır. Aynı şekilde Çam (2017) araştırma sonunda öğretmenlerin TPAB düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Karataş, Aslan ve Tutak (2017) tarafından matematik öğretmenleriyle yapılan çalışmada kadın ve erkek öğretmenlerin TPAB algıları arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varmıştır.

Yapılan analizler sonucunda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yaş değişkeni açısından teknopedagojik eğitim yeterliklerine ilişkin puan ortalamalarına göre, grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. Araştırmanın bu bulgusu Bilici (2015), Burmabıyık (2014), Altun (2013), Sabo ve Archambault (2012) tarafından yapılan araştırmalar ile paralellik göstermektedir. Bilici (2015) ortaöğretim öğretmenleriyle yürüttüğü çalışmada TPAB ölçeğinin genelinde yaşa bağlı anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Aynı şekilde Burmabıyık (2014) öğretmenlerle yaptığı çalışmada öğretmenlerin yaşları ve kıdemlerine göre TPAB öz-yeterlik algılarının anlamlı biçimde farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Yapılan analizler sonucunda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bilgisayar kullanım yeterlikleri değişkeni açısından teknopedagojik eğitim yeterliklerine ilişkin puan ortalamalarına göre, grup ortalamaları arasındaki fark kendini yüksek düzeyde yeterli görenler lehine anlamlı bulunmuştur. Araştırmanın bu bulgusu İlkay (2017), Karalar, Aslan-Altan (2016), Bilici (2015), Karadeniz ve Vatanartıran (2015), Burmabıyık (2014), Kuzu ve Erten (2014), Karataş (2014), Kabakçı - Yurdakul (2011), Hsu (2010) tarafından yapılan araştırmalar ile paralellik göstermektedir. Aynı zamanda elde edilen nitel bulgular incelediğinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri ile ilgili belirtmiş oldukları; konuların öğretiminde kolaylık sağlar; öğrencilerin ilgisini çeker; dersi eğlenceli hale getirir;

öğrenilenlerin kalıcılığını arttırır; öğrencileri aktif hale getirir; sınıf içi etkinlikler oluşturmada kolaylık sağlar; sınıf içi etkileşimi artırır biçimindeki görüşlerinin öğretmenlerin derste teknoloji kullanıma karşı olumlu tutum içinde olduklarını, derslerinde kullandıklarını ve bu sonucu destekler nitelikte olduğunu göstermektedir. Öğretmenler teknoloji entegrasyonu konusunda karşılaşılan sorunlara ise, teknik sorunlar; elektrik kesintisi; internet bağlantı sorunu; hizmet içi eğitimlerin yetersizliği; öğretmenin teknik bilgi yetersizliği; okullardaki teknolojik araç yetersizliği şeklinde görüş belirterek, bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerini ise, hizmet içi eğitimler verilebilir; okullarda destek birimleri oluşturulabilir; teknolojik araçların mevcut olduğu ek sınıflar oluşturulabilir; bilişim teknolojileri öğretmenleri süreçte daha aktif kullanılabilir; okullardaki alt yapı geliştirilebilir; okullardaki teknolojik araçlar artırılabilir; milli eğitim bakanlığı tarafından ek kaynak ayrılabilir şeklinde görüş belirtmişlerdir. İlkay (2017) yaptığı çalışma sonucunda okul öncesi öğretmen adaylarının teknolojiyi kullanma seviyeleri arttıkça TPİB yeterlikleri artmaktadır sonucuna ulaşmıştır. Karalar, Aslan-Altan (2016) sınıf öğretmeni adaylarıyla yaptığı çalışmada TPAB yeterlikleri açısından teknoloji kullanımı konusunda kendini yeterli hisseden öğretmen adayları ile yeterli hissetmeyenler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Benzer şekilde Karataş'ın (2014) çalışmasında da öğretmenlerin bilgisayar kullanım düzeyleri ve TPAB boyutları arasında kullanım düzeyleri iyi olanlar lehine anlamlı farklılıklar görülmektedir. Yine Burmabıyık (2014) öğretmenlerle yaptığı çalışmada teknoloji kullanım seviyesi ile TPİB yeterlikleri arasında anlamlı fark var sonucuna ulaşmıştır.

Yapılan analizler sonucunda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bilgi teknolojileri eğitimi alma durumu değişkeni açısından teknopedagojik eğitim yeterliklerine ilişkin puan ortalamalarına göre, grup ortalamaları arasındaki fark eğitim alanlar lehine anlamlı bulunmuştur. Araştırmanın bu bulgusu Bilici (2015), Karakaya (2013), Bal ve Karademir (2013), Shin vd. (2009) tarafından yapılan araştırmalar ile paralellik göstermektedir. Bilici (2015) ortaöğretim öğretmenleriyle yürüttüğü çalışmada TPAB ölçek genelinde etkileşimli tahta kullanım kursuna katılan öğretmenler lehine anlamlı fark vardır sonucuna ulaşmıştır. Karakaya'nın (2013) kimya öğretmenleriyle yaptığı çalışmasında TPAB ile ilgili kurs alan öğretmenler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Aynı şekilde Bal ve Karademir'in (2013) sosyal bilgiler öğretmenleriyle yaptıkları çalışmada da teknolojik bilgi, teknolojik pedagojik bilgi ve teknolojik pedagojik alan bilgisi konularında bilgisayar destekli hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin kendilerini daha yeterli gördükleri tespit edilmişti.

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu öneriler geliştirilmiştir:

1. Öğretmen adaylarının TPİB'lerinin gelişimini sağlayacak içerik bilgisi, pedagoji bilgisi ve teknoloji bilgilerinin tümünü kapsayacak şekilde uygulamalı derslerin tanımlanması gerekmektedir.

2. Sosyal Bilgiler Öğretimi I-II, Öğretim Teknolojileri ve Bilişim Teknolojileri gibi derslerin içerikleri TPİB'e göre yeniden düzenlenmeli, ayrıca eğitimde kullanılabilecek yazımlara yönelik uygulamalar yapılmalıdır.

3. Öğretmenlerin öğretim sürecinde etkili teknoloji entegrasyonunu gerçekleştirebilmeleri için hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi gerekmektedir.

4. Öğretmenlerin okullarında teknoloji entegrasyonu konusunda karşılaştıkları alt yapı yetersizliği, teknolojik materyal eksikliği ve öğretmenlerin teknik bilgi eksikliklerinin giderilmesi etkili teknoloji entegrasyonuna yardımcı olacaktır.

5. İleride yürütülecek çalışmalarda TPİB çerçevesini geliştirmeye yönelik deneysel çalışmalara yer verilebilir.

6. Bu çalışmanın nicel verileri sadece bir ilde merkeze bağlı okullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile sınırlı kalmıştır. Yapılacak çalışmalar daha fazla katılımcı ile veya farklı illerdeki örneklemeler üzerinde yapılarak benzerlik ve farklılıklar belirlenebilir.

Kaynakça

Altun, T. (2013). Examination of Classroom Teachers' Technological Pedagogical and Content Knowledge on the Basis of Their Demographic Profiles. *Crotian Journal of Education*, 15(2), 365-397.

Bal, M. S. ve Karademir, N. (2013). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB) konusunda öz-değerlendirme seviyelerinin belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2), 15-32.

Bilici, S. (2015). *Ortaöğretim öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi düzeylerinin etkileşimli tahta ve diğer öğretim teknolojilerini kullanma durumlarına göre incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.

Bozkurt, N. (2016). Tarih öğretmeni adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisine yönelik özgüvenlerinin belirlenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(33), 153- 167.

Burmabıyık, Ö. (2014). *Öğretmenlerin teknolojik pedagojik içerik bilgilerine yönelik öz-yeterlilik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Yalova ili örneği)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Creswell, J. W. (2017). Karma yöntem araştırmalarına giriş (M. Sözbilir, Çev.). Ankara: Pegem Akademi.

Creswell, J. W., & Garrett, A. L. (2008). The "movement" of mixed methods research and the role of educators. *South African Journal of Education*, 28, 321-333.

Çakır, R. & Yıldırım, S. (2009). What do computer teachers think about the factors affecting technology integration in schools? *İlköğretim Online*, 8(3), 952-964.

Çam, E. (2017). *İlköğretim öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB) düzeylerinin yaşam boyu öğrenme, özyeterlik düzeyleri ve hizmet içi eğitim gereksinimleri açısından incelenmesi (Muş/Bulanık örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Amasya Üniversitesi, Amasya.

Çoklar A.N., Kılıçer, K. ve Odabaşı, H.F. (2007). Eğitimde teknoloji kullanımına eleştirel bir bakış: Teknopedagoji. 7. *Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı Bildiri Kitabı* (39-44), Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşe.

Çoklar, A. N. (2014). Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterliklerinin cinsiyet ve bit kullanım aşamaları bağlamında incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 39(175), 319-330. doi: 10.15390/EB.2014.3464

Dereli, İ.(2017). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının teknopedagojik alan bilgisi ve teknolojiye yönelik inançlarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.

Fırat, M., Kabakçı Yurdakul, I., ve Ersoy, A. (2014). Bir eğitim teknolojisi araştırmasına dayalı karma yöntem araştırması deneyimi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 65-86

Hsu, S. (2010). The Relationship between Teacher's technology integration ability and usage. *Journal of Educational Computing Research*, 43(3), 309 – 325.

İlkay, N. (2017). *Okul öncesi öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgilerine yönelik özyeterliklerinin incelenmesi (Sakarya üniversitesi örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Jang, S. J. & Tsai, M. F. (2012). Exploring the TPACK of Taiwanese elementary mathematics and science teachers with respect to use of interactive whiteboards. *Computers & Education*, 59(2), 327-338.

Kabakçı-Yurdakul, I. (2011). Öğretmen adaylarının teknopedagojik eğitim yeterliklerinin bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımları açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 397-408.

Kabakçı-Yurdakul, I., Odabaşı, H.F., Kılıçer, K, Çoklar, A.N., Birinci, G., Kurt, A.A. (2012). The development, validity and reliability of TPACK-deep: A technological pedagogical content knowledge scale. *Computers & Education*, 58 (3), 964-977.

Kabaran, H. (2016). *Öğretim elemanlarının teknolojik pedagojik alan bilgileri (TPAB) ile öğretme stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.

Karadeniz, Ş. ve Vatanartıran S. (2015). Primary school teachers' technological pedagogical content knowledge. *Elementary Education Online*, 14(3), 1017-1028.

Karakaya, Ç. (2013). *Fatih Projesi kapsamında pilot okul olarak belirlenen ortaöğretim kurumlarında çalışan kimya öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterlikleri*. (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Karalar, H., Aslan-Altan, B. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterliklerin ve öğretmen özyeterliklerinin incelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education-CIJE*, 5 (USOS Özel Sayı), 15 - 30

Karataş, A. (2014). *Lise öğretmenlerinin FATİH projesi"ni uygulamaya yönelik teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterliliklerinin incelenmesi(Adıyaman ili örneği)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya

Karataş, F., Aslan, İ., Tutak, F. (2017). Lise Matematik Öğretmenlerinin Teknolojik Pedagoji Alan Bilgileri ve Teknolojiyi Bütünleştirme Öz Yeterlikleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 37, 180-198.

Kazu, I. Y. ve Erten, P. (2014). Teachers' technological pedagogical content knowledge self-efficacies. *Journal of Education and Training Studies*, 2(2), 126-144. doi: 10.11114/jets.v2i2.261

Koh, J. H. L., Chai, C. S. & Tsai, C. C. (2014). Demographic factors, TPACK constructs, and teachers' perceptions of constructivist-oriented TPACK. *Educational Technology and Society*, 17(1), 185-196.

Kula, A. (2015). Öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB) yeterliliklerinin incelenmesi: Bartın üniversitesi örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 395-412.

Kuş, B. B. (2005). *Öğretmenlerin bilgisayar öz-yeterlilik inançları ve bilgisayar destekli öğretime yönelik tutumları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Mishra, P. & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for integrating technology in teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017-1054.

Mutluoğlu, A. ve Erdoğan, A. (2016). İlköğretim matematik öğretmenlerinin öğretim stili tercihlerine göre teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB) düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(10), 100-123.

Sabo, K., and Archambault, L. (2012). Tessellations in TPACK: Comparing technological pedagogical content knowledge levels among K-12 online and traditional teachers. *In Society For Information Technology & Teacher Education International Conference*, 2012 (1), 4751-4756.

Sezer, B. (2015). Examining technopedagogical knowledge competencies of teachers in terms of some variables. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 174, 208-215. doi: 10.1016/j.sbspro.2015.01.648

Shin, T., Koehler, M., Mishra, P., Schmidt, D., Baran, E., & Thompson, A. (2009). Changing technological pedagogical content knowledge (TPACK) through course experiences. *In Society For Information Technology & Teacher Education International Conference, 2009 (1)*, 4152-4159.

Şad, S.N. & Gökteş, Ö. (2014). Preservice teachers' perceptions about using mobile phones and laptops in education as mobile learning tools. *British Journal of Educational Technology-BJET, 45(4)*, 606-618

Şad, S.N. & Özhan, U. (2012). Honeymoon with iwbs: a qualitative insight in primary students' views on instruction with interactive whiteboard. *Computers and Education, 59(4)*, 1184-1191.

Turgut, T. (2017). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterlilikleri: Karabük ili örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karabük Üniversitesi, Karabük.

Wang, Q. & Woo, H.L. (2007). Systematic planning for ICT integration in topic learning. *Educational Technology and Society, 10(1)*, 148-156.

Wang, Q. (2008). A generic model for guiding the integration of ICT into teaching and learning. *Innovations in Education and Teaching International, 45(4)*, 411-419.

Yalın, H. İ., Karadeniz, Ş. & Şahin, S. (2007). Barriers to information and communication technologies integration into elementary schools in Turkey, *Journal of Applied Sciences, 7(24)*, 4036-4039.